

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Терновицького
закладу загальної середньої
освіти I-II ступенів
від 31.08.2022 р. №1

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
№01 від 30.08.2022 р/

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Терновицького закладу загальної середньої освіти
I-II ступенів**

Новояворівської міської ради

на 2022-2023 навчальний рік

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І СТУПЕНЯ

**Терновицького закладу загальної середньої освіти І-ІІ ступенів
Новояворівської міської ради**

для 1-2 класів

Освітня програма для 1-2 класів початкової школи Терновицького ЗЗСО І-ІІ ступенів Новояворівської міської ради розроблена на основі Типової освітньої програми для 1-2 класів НУШ закладів загальної середньої освіти І ступеня, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна, на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87, наказу МОН України від 08.10.2019 №1272 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти» та відповідно до Санітарного регламенту для ЗЗСО, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020р. №2205.

Освітня програма початкової освіти Терновицького ЗЗСО І-ІІ ступенів (далі - освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення (за другою Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Шияна Р.Б.);
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Перелік та зміст освітніх галузей для 1 та 2 класів, які працюватимуть за НУШ-2

Освітню програму Терновицького закладу загальної середньої освіти І-ІІ ступенів Новояворівської міської ради для 1-2 класів, які працюватимуть за НУШ-2, укладено за такими основними освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО)

Початкова освіта здобувається протягом чотирьох років.

Освітній процес організовується за двома циклами:

- **перший цикл** початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);
- **другий цикл** початкової освіти – основний (3-4 роки навчання).

У першому циклі (1-2 класи) освітній процес організовується із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрований основі та з переважанням ігрових методів. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/ вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах І циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Вимірювання результатів навчання здобувачів освіти відбувається шляхом: *формульованого оцінювання*, яке допомагає відстежувати особистісний розвиток здобувачів освіти і хід опановування ними навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію особистості; *підсумкового (тематичного та завершального) оцінювання*, під час якого навчальні досягнення здобувачів освіти співвідносяться з очікуваними результатами навчання, визначеними Типовою освітньою програмою.

Оцінювання рекомендуємо розглядати як процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють. Оцінювання доцільно здійснювати з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня/учениці, формування у компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-2 класах Терновицького ЗЗСО І-ІІ ступенів виражаємо вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах – вербальною оцінкою, згідно з рішенням педагогічної ради.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання пропонуємо здійснювати на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти (додаток 1 до наказу МОН №813 від 13.07.2021р.)

Учитель може обрати і погодити з батьками учнів форму зворотного зв'язку. Рекомендуємо системно проводити роз'яснювальну роботу з батьками щодо особливостей оцінювання результатів навчання учня та процесу їх досягнення, що сприятиме спрямуванню оцінювання на розвиток дитини, а не на навчання заради оцінки.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі,

інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Під час вибору на початку навчального року навчально - методичного комплексу для вивчення предмета передбачити можливості використання засобів та інструментарію дистанційного навчання в умовах очного навчання. У зв'язку із воєнним станом під час планування організаційних заходів, що забезпечують освітній процес, у тому числі і під час календарно-тематичного планування з предметів важливо врахувати можливість організації освітнього процесу в межах навчального року в умовах воєнного стану .

Для організації дистанційного навчання в цей період скористатися методичними рекомендаціями, поданими у листах МОН від 23.03.2020 № 1/9 - 173; від 16.04.2020 № 1/9-213; методичними рекомендаціями «Організація дистанційного навчання в школі» (авт. А.Лотоцька, А.Пасічник), розробленими за підтримки МОН (<https://cutt.ly/MynTayc>).

Навчальний заклад організовує дистанційне навчання за допомогою: поєднання онлайн-занять через ZOOM, GOOGLECLASSROOM, VIBER.

заздалегідь записаних відео уроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою. Важливим є чітка система організації навчання у навчальному закладі із самостійним опрацюванням матеріалу (розклад, критерії оцінювання, узгодження кількості діагностувальних робіт (не більше 3 на тиждень), врахування вікових особливостей щодо виконання домашніх завдань). Домашні завдання мають бути посилюючими для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції). Важливо продовжити навчання педагогів у напрямі опанування інформаційними технологіями та їх ефективного використання в роботі.

Освітню програму Терновицького закладу загальної середньої освіти

I-II ступенів початкової освіти укладено за **такими освітніми галузями:**

Мовно-літературна освітня галузь (МОВ)

Рідно мовна освіта (українська мова і література), ставить за мету розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, уміжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого

успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська); формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду.

У початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Мовно-літературна освітня галузь

Іншомовна освіта (ІНО) (англійська мова). Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних потреб дитини.

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі **змістові лінії**: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Математична галузь (МАО) (математика) ставить за мету розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем.

Реалізація мети і завдань **початкового курсу математики** здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури», «Робота з даними».

Природнична освітня галузь (ПРО) ставить за мету формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довкіллі.

Відповідно до зазначеної мети і завдань, виокремлено такі **змістові лінії**: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проєктній діяльності школярів.

Технологічна освітня галузь (ТЕО) ставить за мету формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими **змістовими лініями**: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учитель/учителька добирає, спираючись на побажання учнів.

Інформатична освітня галузь(ІФО) (інформатика) ставить за мету формування в учня/учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Реалізація поставленої мети у початковій школі відбувається за **змістовими лініями**: «Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)», «Моя цифрова творчість», «Комунікація та співпраця», «Я і цифрові пристрої», «Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві».

Вказані змістові лінії передбачають можливу інтеграцію інформатичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями через розв'язування дослідницьких завдань, формування наскрізних умінь учнів, інформатичної грамотності та культури.

Метою **соціальної та здоров'я збережувальної освітньої галузі (СЗО)** є становлення самостійності учня/учениці, його/її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Зміст соціальної та здоров'я збережувальної освітньої галузі структуровано за трьома **змістовими лініями**: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Навчальний матеріал змістових ліній реалізується наскрізно в кожній темі через взаємо інтеграцію і взаємо доповнення.

Громадянська та історична освітня галузь (ГІО) ставить за мету створення умов для формування в учня /учениці початкової школи власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опанувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких **змістових ліній**: «Я - Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми-громадяни країни. Ми-європейці».

Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі мають бути реалізовані оптимальними для кожного елементу змісту та навчальної цілі інтерактивними методами, із використанням інформаційних технологій.

Метою **мистецької освітньої галузі (МІО)** є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі.

Мистецька освітня галузь реалізується окремими предметами «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво».

Фізкультурна освітня галузь (ФІО)(фізична культура) ставить за мету формування в учня/учениці стійкої мотивації до занять фізичної культури і спорту та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для початкових класів охоплює такі **змістові лінії**: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Предметом навчання у початковій школі в галузі фізичного виховання є **рухова активність із загальноосвітньою спрямованістю**.

Нові підходи до змісту занять фізичною культурою повинні орієнтувати вчителів не тільки на фізичну підготовленість, а й на розвиток особистості, на індивідуальне сприймання навчального матеріалу. Розв'язання цих завдань допускає відхід від жорстокої регламентації занять, підвищення їхньої емоційної насиченості, максимальної різноманітності форм, методів та засобів фізичного виховання, широкого використання інноваційних технологій фізичного виховання.

Загальний обсяг навчального навантаження першого циклу початкової освіти (1-2 роки навчання) складає 1680 годин/навчальний рік: для учнів 1 класу – 23 години/тиждень (805 годин/рік), для учнів 2 класу – 25 годин/тиждень (875 годин/рік).

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти І ступеня (далі – навчальний план), *(таблиця 1)*.

У Терновицькому ЗЗСОІ-ІІ ступенів передбачено варіант навчального плану початкової школи з українською мовою навчання.

На основі навчального плану Терновицький ЗЗСОІ-ІІ ступенів складає на кожен навчальний рік робочий навчальний план з конкретизацією варіативної складової, враховуючи особливості регіону та індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як

інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять, на курси за вибором. Варіативна складова навчального плану Терновицького ЗЗСО I-II ступенів визначена закладом освіти самостійно з урахуванням особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливостей регіону, рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладу освіти.

Варіативна складова навчального плану Терновицького ЗЗСО I-II ступенів для 1 класу використовується на підсилення предмету інваріантної складової (українська мова). Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарно-тематичному плануванні, яке погоджується заступником директора школи з навчально-виховної роботи. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години, у даному випадку – української мови.

Варіативну складову навчального плану для 2 класу використано на курс за вибором «Каліграфія з елементами розвитку мовлення» (1 година на тиждень), вивчення цього курсу формує культуру розвитку письма школярів, сприяє розвитку артикуляції мовлення у дітей молодшого шкільного віку. При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахovanі санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків у 1 клас – 35 хвилин., у 2 класі - 40 хвилин.

Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальним тижнем.

Основними формами організації освітнього процесу є:

- різні типи уроку,
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- спектаклі,
- квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Освітня програма Терновицького ЗЗСО І-ІІ ступенів початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма Терновицького ЗЗСО І-ІІ ступенів початкової освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно - розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті школи.

На основі освітньої програми Терновицького ЗЗСО І-ІІ ступенів заклад освіти складає та затверджує навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Таблиця 1
до Типової освітньої програми
наказ МОН України
від 08.10.2019 року №1272

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 1-2 класів з українською мовою навчання
Терновицького ЗЗСОІ-ІІ ступенів
на 2022-2023 навчальний рік

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	1 клас	2 клас
Українська мова	5	5
Іноземна мова(<i>англійська</i>)	2	3
Математика	3	3
Я досліджую світ*	7	8
Інформатика	-	-
Мистецтво **	2	2
Фізична культура ***	3	3
Усього	19+3	21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1
<i>Українська мова</i>	1	
<i>Математика</i>		1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	25

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична - 1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична – разом 4 для кожного класу

** Інтегрований предмет.

***Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

Директор

Р.Канус

Заступник директора

Г.Гугусь

Члени комісії із складання освітньої програми I ступеня

Р.Шевчик

О.Юрас

М.Мельник

Г.Савчак

Таблиця 2
до Типової освітньої програми
наказ МОН України
від 08.10.2019 року №1272

Індивідуальний навчальний план
(Відповідно до Типової освітньої програми для 1-2 класів НУШ
закладів загальної середньої освіти I ступеня,
розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна)
учениці 1-го класу (інклюзивного)
Терновицького ЗЗСОІ-II ступенів
на 2022-2023 навчальний рік

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	Кількість годин на тиждень	З них супровід асистента вчителя
Українська мова	5	5
Іноземна мова (англійська)	2	2
Математика	3	3
Я досліджую світ*	7	7
Інформатика	-	-
Образотворче мистецтво**	1	1
Музичне мистецтво**	1	1
Фізична культура ***	3	3
Усього	19+3	19+3
Корекційно-розвиткова робота	6	-

Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять <i>Українська мова</i>	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	20
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	23	23

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Терновицького
закладу загальної середньої
освіти І-ІІ ступенів
від 31.08.2022 р. №01

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
№01 від 30.08.2022 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І СТУПЕНЯ Терновицького закладу загальної середньої освіти І-ІІ ступенів Новояворівської міської ради для 3-4 класів

Освітня програма для 3-4 класів початкової школи Терновицького ЗЗСО І-ІІ ст. Новояворівської міської ради розроблена на основі Типової освітньої програми для 3-4 класів НУШ закладів загальної середньої освіти І ступеня, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна, на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87, наказу МОН України від 08.10.2019 №1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти» та відповідно до Санітарного регламенту для ЗЗСО, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020р. №2205.

Освітня програма початкової освіти Терновицького ЗЗСО І-ІІ ст. (далі - освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в навчальному плані (таблиця – 5);
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Перелік та зміст освітніх галузей для 3-го, 4-го класів, які працюватимуть за НУШ-2

Освітню програму Терновицького закладу загальної середньої освіти І-ІІ ступенів Новояворівської міської ради для 3 та 4 класів, які працюватимуть за НУШ-2, укладено за такими основними освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО)

Початкова освіта здобувається протягом чотирьох років. Освітній процес організовується за двома циклами:

- **перший цикл** початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);
- **другий цикл** початкової освіти – основний (3-4 роки навчання).

У першому циклі (1-2 класи) освітній процес організовується із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі та з переважанням ігрових методів. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/ вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Вимірювання результатів навчання здобувачів освіти відбувається шляхом: *формульовального оцінювання*, яке допомагає відстежувати особистісний розвиток здобувачів освіти і хід опановування ними навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію особистості; *підсумкового (тематичного та завершального) оцінювання*, під час якого навчальні досягнення здобувачів освіти співвідносяться з очікуваними результатами навчання, визначеними Типовою освітньою програмою.

Оцінювання рекомендуємо розглядати як процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють. Оцінювання доцільно здійснювати з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня/учениці, формування у компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних

особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 3-4 класах Терновицького ЗЗСО І-ІІ ст. виражаємо рівневою оцінкою, згідно з рішенням педагогічної ради.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання пропонуємо здійснювати на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти (додаток 1 до наказу МОН №813 від 13.07.2021р.)

Учитель може обрати і погодити з батьками учнів форму зворотного зв'язку. Рекомендуємо системно проводити роз'яснювальну роботу з батьками щодо особливостей оцінювання результатів навчання учня та процесу їх досягнення, що сприятиме спрямуванню оцінювання на розвиток дитини, а не на навчання заради оцінки.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Під час вибору на початку навчального року навчально - методичного комплексу для вивчення предмета передбачити можливості використання засобів та інструментарію дистанційного навчання в умовах очного навчання. У зв'язку із світовим викликом щодо епідеміологічної ситуації, що має місце і в Україні, та необхідністю введення карантинних заходів задля запобігання поширенню вірусних хвороб, під час планування організаційних заходів, що забезпечують освітній процес, у тому числі і під час календарно-тематичного планування з предметів важливо врахувати можливість організації освітнього процесу в межах навчального року в умовах карантину.

Для організації дистанційного навчання в цей період скористатися методичними рекомендаціями, поданими у листах МОН від 23.03.2020 № 1/9 - 173; від 16.04.2020 № 1/9-213; методичними рекомендаціями «Організація дистанційного навчання в школі» (авт. А.Лотоцька, А.Пасічник), розробленими за підтримки МОН (<https://cutt.ly/MynTayc>).

При організації освітнього процесу в карантинних умовах має забезпечуватись:

- соціальне дистанціювання;
- мінімізація переміщення здобувачів освіти та комунікація між ними в межах закладу освіти;
- дотримання нормативів наповнюваності класів та інших вимог законодавства про освіту.

Навчальний заклад організовує дистанційне навчання за допомогою: поєднання онлайн-занять через ZOOM, GOOGLE CLASSROOM GSUIT . заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою. Важливим є чітка система організації навчання у навчальному закладі із самостійним опрацюванням матеріалу (розклад, критерії оцінювання, узгодження кількості діагностувальних робіт (не більше 3 на тиждень), врахування вікових особливостей щодо виконання домашніх завдань). Домашні завдання мають бути посильними для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції). Важливо продовжити навчання педагогів у напрямі опанування інформаційними технологіями та їх ефективного використання в роботі.

Освітню програму Терновицького закладу загальної середньої освіти І-ІІ ступенів початкової освіти укладено за **такими освітніми галузями:**

Мовно-літературна освітня галузь (МОВ)

Рідномовна освіта (українська мова і література), ставить за мету розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська); формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду.

У початковому курсі мовно-літературної освіти виділено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Мовно-літературна освітня галузь

Іншомовна освіта (ІНО)(англійська мова). Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного

спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних потреб дитини.

Відповідно до мети іншомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі **змістові лінії**: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Математична галузь (МАО) (математика) ставить за мету розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем.

Реалізація мети і завдань **початкового курсу математики** здійснюється за такими **змістовими лініями**: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури», «Робота з даними».

Природнича освітня галузь (ПРО) ставить за мету формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довкіллі.

Відповідно до зазначеної мети і завдань, виокремлено такі **змістові лінії**: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проєктній діяльності школярів.

Технологічна освітня галузь (ТЕО) ставить за мету формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими **змістовими лініями**: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учитель/учителька добирає, спираючись на побажання учнів.

Інформатична освітня галузь (ІФО) (інформатика) ставить за мету формування в учня/учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Реалізація інформативної освітньої галузі у 3-4 класах забезпечується окремим предметом «Інформатика» (1 година на тиждень).

Реалізація поставленої мети у початковій школі відбувається за **змістовими лініями**: «Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)», «Моя

цифрова творчість», «Комунікація та співпраця», «Я і цифрові пристрої», «Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві».

Вказані змістові лінії передбачають можливу інтеграцію інформатичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями через розв'язування дослідницьких завдань, формування наскрізних умінь учнів, інформатичної грамотності та культури.

Метою **соціальної та здоров'я збережувальної освітньої галузі (СЗО)** є становлення самостійності учня/учениці, його/її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Зміст соціальної та здоров'я збережувальної освітньої галузі структуровано за трьома **змістовими лініями**: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Навчальний матеріал змістових ліній реалізується наскрізно в кожній темі через взаємоінтеграцію і взаємодоповнення.

Громадянська та історична освітня галузь (ГІО) ставить за мету створення умов для формування в учня /учениці початкової школи власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опанувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких **змістових ліній**: «Я-Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми-громадяни країни. Ми-європейці».

Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі мають бути реалізовані оптимальними для кожного елементу змісту та навчальної цілі інтерактивними методами, із використанням інформаційних технологій.

Метою **мистецької освітньої галузі (МІО)** є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Реалізація поставленої мети здійснюється за **змістовими лініями**: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі.

Мистецька освітня галузь реалізується окремими предметами «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво».

Фізкультурна освітня галузь (ФІО) (фізична культура) ставить за мету формування в учня/учениці стійкої мотивації до занять фізичної культури і спорту та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для початкових класів охоплює такі **змістові лінії**: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Предметом навчання у початковій школі в галузі фізичного виховання є **рухова активність із загальноосвітньою спрямованістю**.

Нові підходи до змісту занять фізичною культурою повинні орієнтувати вчителів не тільки на фізичну підготовленість, а й на розвиток особистості, на індивідуальне сприймання навчального матеріалу. Розв'язання цих завдань допускає відхід від жорстокої регламентації занять, підвищення їхньої емоційної насиченості, максимальної різноманітності форм, методів та засобів фізичного виховання, широкого використання інноваційних технологій фізичного виховання.

Загальний обсяг навчального навантаження другого циклу початкової освіти (3-4 роки навчання) складає 1820 годин/навчальний рік: для учнів 3 класу – 26 годин/тиждень (910 годин/рік), для учнів 4 класу – 26 годин/тиждень (910 годин/рік).

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти І ступеня (далі – навчальний план), *(таблиця 5)*.

У Терновицькому ЗЗСО І-ІІ ступенів передбачено варіант навчального плану початкової школи з українською мовою навчання.

На основі навчального плану Терновицького ЗЗСО І-ІІ ступенів складає на кожен навчальний рік робочий навчальний план з конкретизацією варіативної складової, враховуючи особливості регіону та індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять, на курси за вибором. Варіативна складова навчального плану Терновицького ЗЗСО І-ІІ ступенів визначена закладом освіти самостійно з урахуванням особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливостей регіону, рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладу освіти.

Варіативну складову навчального плану Терновицького ЗЗСО I-II ступенів для 3-4 класів використано на курс за вибором з українознавства «Я люблю Україну» (1 година на тиждень), вивчення цього курсу піднімає загальнокультурний розвиток школярів та формує національну самосвідомість дітей молодшого шкільного віку.

Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарно-тематичному плануванні, яке погоджується заступником директора школи з навчально-виховної роботи.

У початковій школі здійснюється поділ 3-го, 4-го класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р.

№ 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517; лист Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 №1/9-332).

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків у 3-4-х класах - 40 хвилин.

Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальним тижнем.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма Терновицького ЗЗСО I-II ступенів початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма Терновицького ЗЗСО I-II ступенів початкової освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті школи.

На основі освітньої програми Терновицького ЗЗСО I-II ступенів заклад освіти складає та затверджує навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Реалізація освітньої програми початкової освіти Терновицького ЗЗСО I-II ступенів забезпечує формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності, а саме:

- здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, висловлювати і захищати власні погляди;
- досліджувати ситуації і виокремлювати проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;
- усвідомлювати розмаїття природи, взаємозв'язків її об'єктів та явищ, пояснювати роль природничих наук і техніки в житті людини;
- готовності використовувати інформаційно-комунікаційні технології у своїй діяльності, здатності до соціальної комунікації й активності;
- усвідомлювати почуття власної гідності, діяльності з урахуванням власних прав і свобод, поваги до прав і гідності інших осіб, протидію дискримінації та нерівному ставленню до особистості;

- володіти навичками підприємницької діяльності, загальнокультурної й екологічної грамотності, готовності до здорового способу життя.

Таблиця 5
до Типової освітньої програми
наказ МОН України
від 08.10.2019 року №1273

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 3-4 класів з українською мовою навчання
Терновицького ЗЗСО І-ІІІ ступенів
на 2022-2023 навчальний рік

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	3 клас	4 клас
Українська мова	5	5
Іноземна мова (англійська)	3	3
Математика	4	4
Я досліджую світ*	7	7
Інформатика	1	1
Образотворче мистецтво**	1	1
Музичне мистецтво**	1	1
Фізична культура ***	3	3
Усього	22+3	22+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять <i>Каліграфія з елементами розвитку мовлення</i>	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	26	26

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна - 2; математична-1; природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережна громадянська та історична – разом 4 для кожного класу

**Окремі предмети «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво»

***Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються

Директор

Р.Канус

Заступник директора

Г.Гугусь

Члени комісії із складання освітньої програми І ступеня

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 1-4 КЛАСІВ

-Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна (1-2 класів НУШ), затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 №1272

- ** Українська мова;
- ** Англійська мова;
- ** Математика;
- ** Я досліджую світ;
- ** Мистецтво;
- ** Фізична культура

-Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна (3-4 класів НУШ), затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 №1273

- ** Українська мова;
- ** Англійська мова;
- ** Математика;
- ** Я досліджую світ;
- ** Мистецтво;
- ** Фізична культура;
- ** Інформатика

